

Capitolul 11.

Legislația plăților electronice

Cuprins capitol 11.

11.1. Legislația europeană

11.2. Legislația română

Extinderea plăților electronice prin anii '80- '90, apariția banilor electronici, plățile prin carduri, comerțul electronic și transferurile electronice de fonduri transfrontaliere au impus o reglementare juridică a emiterii și mișcării banilor pe cale electronică.

Banca Internațională de Decontări, BIS (Bank of International Settlement), face recent o interesantă trecere în revistă a reglementărilor juridice care privesc plățile electronice în toată lumea, inclusiv România (1).

Începând cu anul 1987 Parlamentul și Consiliul Europei emit o serie de Directive și Recomandări în domeniu, iar în anul 2000 în România apar primele ordonanțe și legi referitoare direct și indirect la plățile electronice.

Vom face în cele ce urmează o scurtă enumerare a principalelor reglementări europene și românești în domeniu (2).

11.1. Legislația europeană.

O Recomandare (87/598/EEC) din 1987 se referă la un cod de conduită în plățile electronice, iar Recomandarea din 1988 (88/590/EEC) se referă la sistemele de plată în general, incluzând și pe cele electronice.

O Recomandare (97/489/EC) din 1997 se referă la tranzacțiile desfășurate prin instrumente de plată electronice, cu referire specială la carduri, și reglementează responsabilitățile între emitenții și deținătorii de carduri, și cele între utilizator, comerciant, și furnizorul de servicii de plată.

Directiva privind semnătura electronică (Directive 1999/93/EC) reglementează semnătura electronică și condițiile în care toți membrii Uniunii Europene acceptă validitatea unei astfel de semnături.

Directiva privind comerțul electronic (Directive 2000/31/EC) se referă în general la serviciile societății informaționale și în particular la comerțul electronic, asigurând libera circulație a serviciilor societății informaționale între toate statele membre. Directiva prevede și recunoașterea legală a validității contractelor electronice de către țările membre.

Directivele privind banii electronici (Directive 2000/46/EC și 2000/28/EC) reglementează funcționarea instituțiilor emitente de banii electronici, introducând un set minim de reguli prudentiale.

Directiva Consiliului Europei 2001/115/EC se referă la facturile electronice (care au semnături electronice și un set minim de date obligatorii).

Liniile directoare generale ale sistemului de transfer TARGET sunt prezentate în documentul TARGET Guidelines, ECB/2001/3 al Băncii Centrale Europene.

Reglementarea 2560/2001/EC prevede regulile referitoare la comisioanele percepute în transferurile transfrontaliere în euro.

Directiva bancară 2000/12/EC se referă la serviciile oferite de instituțiile financiare în alte state membre, și le permite acestora să aibă acces la sistemele de plată străine, amplasate în Uniunea Europeană.

Alte documente se referă la spălarea de bani (Money Laundering Directives), prevenirea fraudelor (Fraud Prevention Action Plan on non-Cash), finalitatea decontării (Settlement Finality Directives), protecția datelor (Data Protection Directives), vânzarea la distanță (Distance Selling Directive), și altele.

11.2. Legislația română.

Ordonanța Guvernului nr. 130/2000 se referă la regimul contractelor la distanță iar Legea nr. 455/2001 se referă la semnătura electronică. Această ultimă lege va fi completată în 2004 cu o lege privind Marca Temporală (time stamp) care reprezintă un sigiliu electronic cu indicarea timpului, aplicat peste un document. În 2002 apare Ordonanța de Urgență nr. 193/2002 referitoare la introducerea mijloacelor moderne de plată.

În anul 2001 apare Legea 677/2001 referitoare la protecția persoanelor în cazul prelucrării datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

În 13 iunie 2002 apare importantul Regulament Nr. 4 al Băncii Naționale a României privind tranzacțiile efectuate prin intermediul instrumentelor de plată electronică și relațiile dintre participanții la aceste tranzacții. Regulamentul se adresează băncilor și are ca obiect stabilirea principiilor privind emiterea și utilizarea instrumentelor de plată electronică pe teritoriul României, în special a cardurilor, și a condițiilor care trebuie îndeplinite de bănci și de alți participanți în desfășurarea activităților de plăți cu instrumente de plată electronică, indiferent de moneda în care sunt emise sau denumite acestea (3).

În anul 2002 apare Legea Comerțului Electronic Nr. 365/2002 iar în anul 2003 apare Ordinul nr. 16/2003 al MCTI privind procedura de avizare a instrumentelor de plată cu acces la distanță, de tipul aplicațiilor Internet Banking sau Home Banking.

În iulie 2003 apare Regulamentul Nr. 1/2003 al BNR referitor la compensarea bilaterală a plăților de mică valoare prin sistemul Transfond.

În decembrie 2003 se completează legea activității bancare (prin legea nr. 485/2003) astfel încât emiterea de bani electronici să poată fi permisă și unor instituții ne-bancare, numite instituții de bani electronici.

În 2004 se prognozează și apariția unei legi care să reglementeze transferurile electronice de fonduri transfrontaliere (în armonie cu Directiva Uniunii Europene nr. 97/5/EC).

Note și Bibliografie

1. BIS. Committee on Payment and Settlement Systems: Survey of Developments in Electronic Money and Internet and Mobile Payments, March 2004 - www.bis.org/pub/cpss62.pdf.

2. "A possible legal framework for the single payment area in the international market", Working Document, European Commission, Payment Systems Government Group, MARKT/208/2001 - Rev. 1,

http://europa.eu.int/information_society/topics/ebusiness/ecommerce/.

Electronification of Payments in Europe, European Central Bank, Monthly Bulletin, May 2003, www.ecb.int

3. Reglementările BNR în domeniul plăților electronice și conexe pot fi cercetate pe situl www.bnro.ro, la capitolele Legislație și Sistemul Electronic de Plăți (SEP, www.bnro.ro/ro/transfond/sep.pdf).